

Vestlandsrådet

Utval: VESTLANDSRÅDET
Møtenr: 3/19
Møtedato: 27. november 2019 kl 09.00 – 14.30
Møtestad: Scandic Flesland Airport Hotel, Bergen

Deltakarar:

Vestlandsrådets medlemmer:

Rogaland fylkeskommune

Marianne Chesak (A) – fylkesordfører/leiar

Arne Bergsvåg (Sp)– fylkesvaraordfører

Solveig Ege Tengesdal

Ole Ueland (H)

Margrete Dysjaland (Frp)

Alexander Rügert-Raustein (MDG)
(Observatør, trer inn i rådet frå 01.01.2020)

Hordaland fylkeskommune

Anne Gine Hestetun (A)

Pål Kårbø (Krf)

Benthe Bondhus (Sp)

Silja Ekeland Bjørkly (H)

Terje Søviknes (Frp)

Sogn og Fjordane fylkeskommune

Jenny Følling (Sp)

Åshild Kjelsnes (A)

Noralv Distad (H)

Trude Brosvik (Krf)

Jakob Andre Sandal (SV)

Forfall

x

x

x

x

Møtande vara

Kjartan A. Lunde

ingen

ingen

ingen

Møre og Romsdal fylkeskommune

Tove-Lise Torve (A) – fylkesordfører

Per Vidar Kjølmoen(A) – fylkesvaraordfører

Randi Walderhaug Frisvoll (Krf)

Frank Sve (Frp)

Anders Riise (H)

Jan Ove Tryggestad (Sp)

x

Ingen

Inviterte til fast deltaking i rådet sine møte:

Roger Valhammer (A) – byrådsleiar, Bergen

x

Ingen

Kari Nessa Nordtun (H) – ordfører,
Stavanger

x

Ingen

I tillegg møtte følgjande frå fylkeskommunane:

- Inge Smith Dokken, fylkesrådmann i Rogaland
- Tore Eriksen, fylkesrådmann i Sogn og Fjordane
- Ottar Brage Guttelvik, fylkesrådmann i Møre og Romsdal
- Arne Hope, Rogaland , sekretariatsleiar og møtereferent
- Randi Klæbo, Rogaland
- Kate Clarke, Hordaland
- Lena Søderholm, Sogn og Fjordane
- Marit Holen, Møre og Romsdal

Foredrag og orienteringar

Vestlandsmeldingen - Sigurd Klyve Grytten

Orientering om kystpilgrimsleder - Hans Morten Løvrød, avdelingsdirektør, avd. Nasjonalt pilegrimssenter

NORA – direktør Ásmundur Godjonsson

Interreg Nordsjøprogrammet - Kate Clarke

Autopass på ferger. Konsekvenser for idretten. Nils R Sandal, Sogn og Fjordane idrettskrets

Saksliste og vedtak

Sak: VR 23/19 Godkjenning av protokoll frå møtet 21. juni

Framlegg til vedtak:

Vestlandsrådet godkjenner protokollen frå møtet 21. juni.

Votering:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Vestlandsrådet godkjenner protokollen frå møtet 21. juni.

Sak: VR 24/19 Dekning av utgifter på nasjonal cruisekonferanse

Framlegg til vedtak:

Vestlandsrådet løyver inntil kr 50-60.000,- til dekning av utgifter i samband med nasjonal cruisekonferanse.

Votering:

Marianne Chesak stilte følgjande framlegg:

Vestlandsrådet dekker utgifter til møteleing og reiser for innleiarar i samband med nasjonal cruisekonferanse.

Vedtak:

Vestlandsrådet dekker utgifter til møteleing og reiser for innleiarar i samband med nasjonal cruisekonferanse.

Sak: VR25/19 Orienteringer om internasjonalt arbeid

Framlegg til vedtak:

Saka vert tatt til orientering

Votering:

Fylkesrådmannens forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Saka vert tatt til orientering

Sak: VR26/19 Travel like the locals - vidareføring**Framlegg til vedtak:**

Vestlandsrådet er positive til vidareføring av prosjektet «Travel like the locals» for heile Vestlandet, dvs. fylka Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland i 2020.

Ein kjem attende til løyvingar i budsjettet for 2020.

Votering:

Fylkesrådmannens forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Vestlandsrådet er positive til vidareføring av prosjektet «Travel like the locals» for heile Vestlandet, dvs. fylka Møre og Romsdal, Vestland og Rogaland i 2020.

Ein kjem attende til løyvingar i budsjettet for 2020.

Sak: VR27/19 Uttale til NOU 2019-16 Skattlegging av vannkraftverk**Framlegg til vedtak:**

1

Vestlandsrådet er eit politisk samarbeid mellom fylkeskommunane på Vestlandet. Samarbeidet har mellom anna til formål å styrka landsdelen og å koordinera den politiske innsatsen til beste for landsdelen.

Nær 40% av all vasskraft i landet vert produsert på Vestlandet, i til saman 44 kommunar. For svært mange av desse kommunane er dei lovbestemte inntektene frå denne næringa avgjerande for å kunne gje eit godt tenestetilbod til innbyggjarane.

Utvalet sine framlegg inneber at kraftkommunane og fylkeskommunane sine samla inntekter vil verta redusert med 4,4 milliarder kroner årleg. Dette vil vera dramatisk for dei aller fleste.

2

Vestlandsrådet meiner at utvalet som skulle vurdere skattlegging av kraftverk burde hatt representasjon frå dei involverte partane, slik som energinæringa og kraftkommunane. Dette ville ha tilført utvalet meir kompetanse og gjort rapporten meir balansert.

3

Konsesjonsavgifter og konsesjonskraft må sjåast på som ein kompensasjon til lokalsamfunna som har måtta tola store inngrep i naturen og deira del av dei verdiar som vert skapt. Desse inngrepa er varige, og det må og kompensasjonen vera. Det prinsippet vart knesett for over hundre år sidan, og har fleire gonger vorte stadfesta av både stortingsvedtak og høgsterettsdommar. Går ein bort frå dette, vil det vera eit brot på den samfunnskontrakten som vart etablert under dei første utbyggingane og som har fungert godt sidan.

Vestlandsrådet er usamd i at ordningane med konsesjonsavgifter og konsesjonskraft er "gått ut på dato", slik utvalet skriv. Konsesjonsavgiftene må sjåast på som ei miljøavgift, og såleis ein del av investeringskostnadane. Desse er betaling for dei varige inngrepa som er gjort i naturen.

Ordninga med konsesjonskraft vil gje kommunane høve til å få fordel av ei forventa framtidig auke i prisen på fornybar vasskraft. Slik vil dei behalde sin del av verdiskapinga, som bygger på dei lokale naturressursane. Dette vil ikkje skje om inntektsbortfallet vert forsøkt kompensert ved andre ordningar. Mange kommunar har og inngått langsiktige og bindande kontraktar om sal av konsesjonskraft. Utvalet ser ikkje ut til å ha vurdert konsekvensane av dette.

Både konsesjonsavgifter og konsesjonskraft er relativt enkle både å rekna ut og administrera. Energibransjen har heller ikkje ytra noko om at ordningane hemmer vidare investeringar i fornybar vasskraft. Tvert imot seier bransjen at desse ordningane er viktige å halde på slik at kommunane då får eit motiv til å slutta seg til konsesjonen. Kommunane støttar energibransjen i at det er utforminga av grunnrenteskatten som hindrer gjennomføring av lønsame investeringar i modernisering og utvidingar av gamle kraftverk.

Hovedtyngda av framtidige investeringar vil gjelda opprusting, utviding og rehabilitering av eldre verk. Svært få av desse investeringane vil bli belasta med konsesjonsavgifter og konsesjonskraft.

4

Utvalet foreslår at grunnlaget for eigedomsskatt vert endra frå marknadsverdi til skattemessig verdi. Grunngevinga frå utvalget er at dette er enklare då en i dag brukar dette grunnlaget for småkraft. Utvalet nemner ikkje at Finansdepartementet tidlegare har uttalt at skattemessig verdi i liten grad er egna til å treffe marknadsverdien, som jo er hovudregelen etter eigedomsskattelova. Og utvalet nemner ikkje at småkrafteigarane i alle år har klagt på at ein brukar skattemessigverdi som grunnlag, då dette inneber at ein skatt som er basert på kostnad gir høgst skatt i starten, og som seinare er uavhengig av kor lønsam verksemda er.

Vestlandsrådet meiner at forslaget ikkje vil gi oppmoding til nye investeringar frå kraftselskapa,-heller tvert om. Frå kommunane si side vil det gi grunnlag for lokal motstand mot elles ønska utbyggingar.

Utvalet foreslår og at ein skal fjerna produksjonsutstyr, produksjonsinstallasjonar og fallrettar frå skattegrunnlaget. Ein slik regel vil vera i strid med kva som gjeld for småkraft. Dette forslaget vert grunngeve med at det då vil vera likt som med eigedomsskatt på ordinær næringseigedom.

Vestlandsrådet meiner at dette er ei mistyding av reglane om eigedomsskatt. Dei reglane som gjeld i dag fangar opp marknadsverdien, medan ein skattemessig verdi er noko heilt anna. Produksjonsutstyr, produksjonsinstallasjonar og fallrettar er det som gjev anlegget verdi. Det vil og gje eit korrekt bilete av anlegga sin verdi.

5

Dei ulike forslaga utvalet kjem med vil gje ein nedgang i inntektene til kommunane med 3.660 mill kr og 740 mill kr til fylkeskommunane. Samstundes vil staten sine inntekter auka med 3.770 mill kr. Vert satsen for grunnrenteskatt auka med to prosentpoeng, vil auken verta ytterlegare 630 mill kr. Utvala sine framlegg vil med andre ord bety ei overføring av 4,4 milliarder kroner til staten.

6

Utvalet har laga ein illustrasjon på korleis ein kan kompensera for dei inntektene kommunane mister. Den går ut på å heva naturressurskatten frå 1,3 til 4,6 øre/kWt og at denne vert omdelt gjennom inntektssystemet. Tal frå KS viser at ei slik ordning vil føre til store omfordelingar mellom kommunane, der bykommunane blir dei store vinnarane og kraftkommunane dei store taparane.

Ei slik ordning inneber at ein erstattar lovbestemte rettar med ei statleg overføring.

Vestlandsrådet er sterkt usamd i dette. Kommunane har stilt sine naturressursar til rådvelde for storsamfunnet og har difor eit rettferdig krav på ei motyting. Det er slik konsesjonsordningane er meint å virka.

7

Alle organisasjonar innafor kraftforsyninga har gått sterkt imot utvalet sine forslag. Det gjeld Energi Norge, kraftkommunane, LVK, Norsk Industri, KS, Distrikt Energi, EI- og It-forbundet og Småkraftforeninga.

Vestlandsrådet meiner at utvalet sine tilrådingar

- bryt med ein hundreårig samfunnskontrakt mellom dei distrikta som produserer og dei som forbruker vasskraft ved å sette kommunane i ein dramatisk økonomisk situasjon
- ikkje gjev insentiv til investeringar i fornybar vasskraft
- bygger på feil grunnlag når det gjeld utrekning av eigedomsskatt
- bør leggest bort

Votering:

Terje Søviknes stilte følgjande framlegg til tillegg i uttalen (nytt pkt 4, dei etterfølgjande punkta får ny nummerering):

4

Å redusera nedre grense for grunnrenteskatt frå 10000kvA til 1500kvA vil svekke inntjeninga i småkraft, og hindre nyetableringar.

Vestlandsrådet går derfor imot endringa frå 10000kvA til 1500kvA.

Noralv Distad og Åshild Kjelsnes stilte følgjande forslag:

Siste strekpunkt i avsnitt 7 vert stroke og erstatta med:

Vestlandsrådet ser det slik at utvalet sine tilrådingar, slik dei no ligg føre, må leggest bort.

I vidare vurderingar av skattlegging av kraftverk må det vere representasjon av dei involverte partane, t.d. energinæring og kraftkommuner/fylke.

Søviknes og Kjelsnes/Distad sine framlegg vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

1

Vestlandsrådet er eit politisk samarbeid mellom fylkeskommunane på Vestlandet. Samarbeidet har mellom anna til formål å styrka landsdelen og å koordinera den politiske innsatsen til beste for landsdelen.

Nær 40% av all vasskraft i landet vert produsert på Vestlandet, i til saman 44 kommunar. For svært mange av desse kommunane er dei lovbestemte inntektene frå denne næringa avgjerande for å kunne gje eit godt tenestetilbod til innbyggjarane.

Utvalet sine framlegg inneber at kraftkommunane og fylkeskommunane sine samla inntekter vil verta redusert med 4,4 milliarder kroner årleg. Dette vil vera dramatisk for dei aller fleste.

2

Vestlandsrådet meiner at utvalet som skulle vurdere skattlegging av kraftverk burde hatt representasjon frå dei involverte partane, slik som energinæringa og kraftkommunane. Dette ville ha tilført utvalet meir kompetanse og gjort rapporten meir balansert.

3

Konsesjonsavgifter og konsesjonskraft må sjåast på som ein kompensasjon til lokalsamfunna som har måtta tola store inngrep i naturen og deira del av dei verdiar som vert skapt. Desse inngrepa er varige, og det må og kompensasjonen vera. Det prinsippet vart knesett for over hundre år sidan, og har fleire gonger vorte stadfesta av både stortingsvedtak og høgsterettsdommar. Går ein bort frå dette, vil det vera eit brot på den samfunnskontrakten som vart etablert under dei første utbyggingane og som har fungert godt sidan.

Vestlandsrådet er usamd i at ordningane med konsesjonsavgifter og konsesjonskraft er "gått ut på dato", slik utvalet skriv. Konsesjonsavgiftene må sjåast på som ei miljøavgift, og såleis ein del av investeringskostnadane. Desse er betaling for dei varige inngrepa som er gjort i naturen.

Ordninga med konsesjonskraft vil gje kommunane høve til å få fordel av ei forventa framtidig auke i prisen på fornybar vasskraft. Slik vil dei behalde sin del av verdiskapinga, som bygger på dei lokale naturressursane. Dette vil ikkje skje om inntektsbortfallet vert forsøkt kompensert ved andre ordningar. Mange kommunar har og inngått langsiktige og bindande kontraktar om sal av konsesjonskraft. Utvalet ser ikkje ut til å ha vurdert konsekvensane av dette.

Både konsesjonsavgifter og konsesjonskraft er relativt enkle både å rekna ut og administrera. Energibransjen har heller ikkje ytra noko om at ordningane hemmer vidare investeringar i fornybar vasskraft. Tvert imot seier bransjen at desse ordningane er viktige å halde på slik at kommunane då får eit motiv til å slutta seg til konsesjonen. Kommunane støttar energibransjen i at det er utforminga av grunnrenteskatten som hindrer gjennomføring av lønsame investeringar i modernisering og utvidingar av gamle kraftverk.

Hovedtyngda av framtidige investeringar vil gjelda opprusting, utviding og rehabilitering av eldre verk. Svært få av desse investeringane vil bli belasta med konsesjonsavgifter og konsesjonskraft.

4

Å redusera nedre grense for grunnrenteskatt frå 10000kvA til 1500kvA vil svekke inntjeninga i småkraft, og hindre nyetableringar.

Vestlandsrådet går derfor imot endringa frå 10000kvA til 1500kvA.

5

Utvalet foreslår at grunnlaget for eigedomsskatt vert endra frå marknadsverdi til skattemessig verdi. Grunngevinga frå utvalget er at dette er enklare då en i dag brukar dette grunnlaget for småkraft. Utvalet nemner ikkje at Finansdepartementet tidlegare har uttalt at skattemessig verdi i liten grad er egna til å treffe marknadsverdien, som jo er hovudregelen etter eigedomsskattelova. Og utvalet nemner ikkje at småkrafteigarane i alle år har klaga på at ein brukar skattemessigverdi som grunnlag, då dette inneber at ein skatt som er basert på kostnad gir høgst skatt i starten, og som seinare er uavhengig av kor lønsam verksemda er.

Vestlandsrådet meiner at forslaget ikkje vil gi oppmoding til nye investeringar frå kraftselskapa,-heller tvert om. Frå kommunane si side vil det gi grunnlag for lokal motstand mot elles ønska utbyggingar.

Utvalet foreslår og at ein skal fjerna produksjonsutstyr, produksjonsinstallasjonar og fallrettar frå skattegrunnlaget. Ein slik regel vil vera i strid med kva som gjeld for småkraft. Dette forslaget vert grunngeve med at det då vil vera likt som med eigedomsskatt på ordinær næringseigedom.

Vestlandsrådet meiner at dette er ei mistyding av reglane om eigedomsskatt. Dei reglane som gjeld i dag fangar opp marknadsverdien, medan ein skattemessig verdi er noko heilt anna. Produksjonsutstyr, produksjonsinstallasjonar og fallrettar er det som gjev anlegget verdi. Det vil og gje eit korrekt bilete av anlegga sin verdi.

6

Dei ulike forslaga utvalet kjem med vil gje ein nedgang i inntektene til kommunane med 3.660 mill kr og 740 mill kr til fylkeskommunane. Samstundes vil staten sine inntekter auka med 3.770 mill kr. Vert satsen for grunnrenteskatt auka med to prosentpoeng, vil auken verta ytterlegare 630 mill kr. Utvala sine framlegg vil med andre ord bety ei overføring av 4,4 milliarder kroner til staten.

7

Utvalet har laga ein illustrasjon på korleis ein kan kompensera for dei inntektene kommunane mister. Den går ut på å heva naturressurskatten frå 1,3 til 4,6 øre/kWt og at denne vert omdelt gjennom inntektssystemet. Tal frå KS viser at ei slik ordning

vil føre til store omfordelingar mellom kommunane, der bykommunane blir dei store vinnarane og kraftkommunane dei store taparane.

Ei slik ordning inneber at ein erstattar lovbestemte rettar med ei statleg overføring.

Vestlandsrådet er sterkt usamd i dette. Kommunane har stilt sine naturressursar til rådvelde for storsamfunnet og har difor eit rettferdig krav på ei motyting. Det er slik konsesjonsordningane er meint å virka.

8

Alle organisasjonar innafor kraftforsyninga har gått sterkt imot utvalet sine forslag. Det gjeld Energi Norge, kraftkommunane, LVK, Norsk Industri, KS, Distrikt Energi, EI- og It-forbundet og Småkraftforeninga.

Vestlandsrådet meiner at utvalet sine tilrådingar

- bryt med ein hundreårig samfunnskontrakt mellom dei distrikta som produserer og dei som forbruker vasskraft ved å sette kommunane i ein dramatisk økonomisk situasjon
- ikkje gjev insentiv til investeringar i fornybar vasskraft
- bygger på feil grunnlag når det gjeld utrekning av eigedomsskatt

Vestlandsrådet ser det slik at utvalet sine tilrådingar, slik dei no ligg føre, må leggest bort.

I vidare vurderingar av skattlegging av kraftverk må det vere representasjon av dei involverte partane, t.d. energinæring og kraftkommuner/fylke.

Sak: VR28/19 Autopass på ferjer - status

Før saka vart teke opp til handsaming, heldt Nils Sandal frå Sogn og Fjordane idrettskrets eit innlegg om konsekvensane for idrettslaga i fylket.

Framlegg til vedtak:

Saken tas til orientering.

Votering:

Frank Sve stilte forslag om at Vestlandsrådet inviterer samferdselsministeren til neste møte i februar 2020.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Vestlandsrådet inviterer samferdselsministeren til neste møte i februar 2020.

Sak: VR29/19 Cruisestrategi for Vestlandet som case i mentorordning gjennom FINN-EU og Forskningsrådet**Framlegg til vedtak:**

Vestlandsrådet tek informasjonen til orientering

Votering:

Framlegget vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Vestlandsrådet tek informasjonen til orientering

Sak: VR30/19 Prosjektet Tiltak mot marin forsøpling**Framlegg til vedtak:**

Saka vert lagt fram til drøfting.

Votering:

Marianne Chesak stilte følgjande framlegg:

«Vestlandsrådet er positiv til forlenging av prosjektet Tiltak mot marin forsøpling.

Vidare løyvingar vert tekne opp i budsjettet for 2020.

Vestlandsrådet bed om ei ny sak til møtet i februar, der mellom anna rollefordelinga i prosjektet vert teke opp.»

Chesak sitt framlegg vart samrøystes vedteke

Vedtak:

Vestlandsrådet er positiv til forlenging av prosjektet Tiltak mot marin forurensning.

Vidare løyvingar vert tekne opp i budsjettet for 2020.

Vestlandsrådet bed om ei ny sak til møtet i februar, der mellom anna rollefordelinga i prosjektet vert teke opp.

Sak: VR31/19 Europapolitisk forum – oppnemning av nytt medlem

Saka utgår, då Åshild Kjelsnes alt er vald som vararepresentant.

Sak: VR32/19 Møteplan for Vestlandsrådet 2020

Framlegg til vedtak:

«Møta i Vestlandsrådet 2020 vert sett til desse datoane:

Tysdag 25. februar i Møre og Romsdal

Onsdag 17. juni i Rogaland

Tysdag 17. november i Vestland»

Votering:

Solveig Ege Tengesdal gjorde merksam på at i veke 47 er det utvalsmøter i Rogaland.

Vedtak:

«Møta i Vestlandsrådet 2020 vert sett til desse datoane:

Tysdag 25. februar i Møre og Romsdal

Onsdag 17. juni i Rogaland

Siste møte vert halde i Vestland. AU fastset endeleg dato.

Sak VR32/19 Eventuelt

Tove-Lise Torve etterlyste ei sak om finansiering av fylkesfergesamband på Vestlandet.

Marianne Chesak meinte at saka og burde handla om finansiering av båtruter, og foreslo at AU fekk fullmakt til å vedta ein uttale.

Vedtak

AU vert bede om å vedta ein uttale om finansiering av fylkeskommunale ferje- og rutebåtsamband.

Møtet slutt kl 14.30